

VERGADERING GEMEENTERAAD 2010

Pre-adviesnr. 10
Agendapunt
Onderwerp vaststellen nota mantelzorg

Middenbeemster, 12 januari 2010

Aan de raad

> voorstel

Bijgaande nota mantelzorg vaststellen en het advies van de Wmo-clientenraad, alsmede de reactie van het college daarop voor kennisgeving aannemen.

> toelichting

Voor u ligt de eerste nota mantelzorgbeleid van de gemeenten Beemster, Schermer en Graft-De Rijk. Met deze nota geven wij inzicht in wat mantelzorg is, wie de mantelzorgers zijn en wat zij doen. Vervolgens stellen wij hiermee een visie met beleidsmaatregelen voor aan de gemeenteraden.

Definitie van mantelzorg

Er wordt een landelijke definitie gehanteerd voor mantelzorg, maar de definitie die onlangs is ontwikkeld door Movisie, in het kader van het landelijke project Goed voor Elkaar, vinden wij duidelijker:

Mantelzorg is de extra zorg die voortkomt uit een sociale/familiaire relatie en verleend wordt aan naasten met beperkingen en/of gezondheidsproblemen.

Basispakket mantelzorgondersteuning

Landelijk zijn richtlijnen gegeven voor een gemeentelijk basispakket mantelzorgondersteuning. Dit bestaat uit informatie, advies en cliëntondersteuning, respijtzorg en praktische hulp, emotionele en educatieve ondersteuning, samenwerking en (h)erkenning, belangenbehartiging, combinatie arbeid en zorg en financiële en materiële ondersteuning. De drie gemeenten willen het basispakket zo goed mogelijk invullen. De vraag van mantelzorgers hebben we via het basispakket mantelzorgondersteuning gemacht met het op dit moment bestaande aanbod in de drie gemeenten. Daaruit komt het volgende naar voren:

- Voor alle basisfuncties is het nodig om daar continu aandacht en publiciteit aan te geven, zodat het bereik aan mantelzorgers steeds wordt vergroot.
- Het is nodig vooral de vrijwilligersorganisaties bewust te maken van hun rol als mantelzorgondersteuners.
- Mantelzorgers hebben veel behoefte aan respijtzorg. Er zijn allerlei vormen van respijtzorg aanwezig in de drie gemeenten, zowel gefinancierd vanuit de AWBZ als uit de Wmo. Veel mantelzorgers kennen de mogelijkheden niet of weten niet hoe aan respijtzorg te komen. Ook hier moet meer en continu bekendheid aan worden gegeven, ook vanuit het Wmo loket. Als er dan een vraag komt om respijtzorg, dan moet die ook worden ingevuld. Daartoe is de mantelzorgcoördinator al bezig met het opzetten van een vrijwilligerspool.

- Voor financiële ondersteuning kunnen nog mogelijkheden worden ontwikkeld in het kader van het gemeentelijk minimabeleid. Mantelzorgers zouden een tijdelijke ontheffing kunnen krijgen van de arbeidsplicht.
- Wat de materiële ondersteuning betreft, deze wordt vooral ingevuld via de individuele voorzieningen in het kader van de Wmo. Mantelzorgers verwachten van de medewerkers van het Wmo loket een meer invoelende benadering, waardoor meer maatwerk geleverd zou kunnen worden. Deskundigheidsbevordering van de Wmo loketmedewerkers om breder te leren kijken dan alleen het aanbod individuele voorzieningen blijkt nodig te zijn. Bij de indicatiestelling moet meer gekeken worden naar draaglast en draagkracht van de omgeving van de cliënt in plaats van strak het protocol Gebruikelijke Zorg te hanteren (dus beter hanteren van het compensatiebeginsel).
- De gemeente kan als werkgever een voorbeeldfunctie hebben voor het combineren van arbeid en zorg en meer begrip voor de mantelzorger.
- Er zou meer aandacht besteed kunnen worden aan de netwerk- en ketensamenwerking tussen hulpverleners van het Wmo loket en de instellingen. De gemeenten kunnen het maken van netwerk- en ketenafspraken stimuleren. In het kader van de Wmo hebben de gemeenten hierin de regie.
- Aan belangenbehartiging voor de mantelzorgers wordt in de drie gemeenten genoeg aandacht besteed.

Visie op mantelzorgondersteuning

Als gemeenschappelijke visie voor de drie gemeenten wordt aan de gemeenteraden voorgesteld:

De gemeenten Beemster, Schermer en Graft-De Rijk voeren een Wmo-beleid waarbij zij ernaar streven dat al hun burgers gebruik kunnen maken van en kunnen participeren in algemene en collectieve voorzieningen (toegankelijk en bereikbaar voor alle inwoners) op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit geldt ook voor mantelzorgers. Er wordt zoveel mogelijk lokaal maatwerk geleverd aan zoveel mogelijk mantelzorgers.

In het Wmo beleid voor individuele voorzieningen (prestatieveld 6) staat de cliënt centraal en moet weten waar hij of zij op kan rekenen. Dit geldt ook voor mantelzorgers. In eerste instantie worden diensten afgenomen van lokale organisaties. Regionale organisaties bieden ondersteuning voor zover deze diensten lokaal niet beschikbaar zijn. De coördinatie hiervan vindt lokaal plaats via de Wmo loketten en de wijksteunpunten.

Doelgroep

In principe is het beleid ondersteunend aan alle mantelzorgers, maar er wordt speciale aandacht gegeven aan de zwaarst belaste. Dat zijn de mantelzorgers die langer dan 3 maanden gedurende 8 uur per week of meer voor een naaste zorgen, conform het landelijk beleid.

Doelstellingen

De algemene doelstelling van het mantelzorgbeleid is het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers die dit nodig hebben, met speciale aandacht voor de zwaarst belaste.

Meetbare en realistische doelstellingen zijn:

1. We willen het bereik van de mantelzorgondersteuning in de drie gemeenten sterk vergroten. Dit is al aardig gelukt met het project "Mantelzorgers Ondersteund". In november 2008 waren er 30 mantelzorgers bekend in het gehele project, nu zijn het er 178. Dit aantal willen wij de komende vier jaar verhogen naar uiteindelijk minimaal 300 in totaal.
2. In het kader van het project zijn er ongeveer 35 zwaar belaste mantelzorgers bezocht en intensief ondersteund. Dit aantal willen wij in vier jaar verhogen naar minimaal 100.

Wie zijn de mantelzorgers, wat doen zij en wat is hun vraag?

Uit de enquête, die in het voorjaar van 2009 in het kader van het project "Mantelzorgers ondersteund" is gehouden onder de mantelzorgers in de vier gemeenten Beemster, Schermer, Graft-De Rijk en Zeevang, blijkt dat de mantelzorgers die de enquête hebben ingevuld meestal belast tot zwaar belast zijn. De meeste mantelzorgers zorgen al langer dan een jaar 24 uur per week voor een partner, ouder, kind of ander familielid. Sommige mantelzorgers zorgen ook voor burens of vrienden.

Mantelzorgers doen alle voorkomende werkzaamheden in en om het huis, variërend van huishoudelijk werk en persoonlijke verzorging tot vervoer naar huisartsen, fysiotherapeuten, specialisten of gewoon familiebezoek.

Een opvallende conclusie is dat het niet zozeer uitmaakt hoe lang je voor iemand zorgt, maar het aantal uren per week dat je voor iemand zorgt, bepaalt de ervaren belasting. Dit pleit voor veel aandacht voor respijtzorg, dat is het ontlasten van de mantelzorgers zodat die eens een dagje of een weekje iets voor zichzelf kan doen.

Uit het onderzoek van het Academisch Medisch Centrum Amsterdam "Wat bezielt de mantelzorgers?" blijkt dat mantelzorgers verder behoefte hebben aan erkenning en waardering, evenals emotionele steun. Zij vragen een respectvolle houding van zorgverleners. Mantelzorgers weten niet goed de weg in de "zorgjungle" en hebben behoefte aan overname van regeltaken.

Beleidsmaatregelen

Met het mantelzorgbeleid willen de gemeenten Beemster, Schermer en Graft-De Rijk eraan bijdragen, dat (vooral zwaar belaste) mantelzorgers vaker de zorg voor hun naasten aan een ander durven overlaten, zodat zij af en toe eens tijd hebben voor zichzelf. Ook willen de drie gemeenten eraan bijdragen, dat mantelzorgers waar mogelijk ondersteund worden om hun taak te kunnen volbrengen en vol te houden. Op grond van de aanbevelingen uit de mantelzorgenquête (zie rapportage) en uit het project "Mantelzorgers ondersteund" en de geformuleerde visie gaan de gemeenten Beemster, Schermer en Graft-De Rijk het volgende doen:

1. Coördinatie van de mantelzorgondersteuning

De mantelzorgondersteuning zal in het algemeen bestaan uit informatie, advies, cliëntondersteuning en respijtzorg. Belangrijk is dat mantelzorgers (beter) de weg wordt gewezen naar de instanties die zij nodig hebben, zodat hun taak kan worden verlicht. Vooral zal gesproken moeten worden over schuldgevoelens ten opzichte van de zorgvrager bij het vragen om ondersteuning en respijtzorg. Alleen daarmee kan het aantal uren mantelzorg worden verminderd.

De gemeenten Beemster, Schermer en Graft-De Rijk willen de aanstelling regelen samen met de gemeente Zeevang om zodoende voldoende formatie-uren te kunnen realiseren. Tot 1 juli 2010 zal de huidige projectmedewerkster mantelzorgondersteuning in dienst van Aangenaam WonenPlus deze taken uitvoeren. De gemeenten gebruiken het komende halfjaar om deze functie definitief een plek te geven in de huidige of een andere organisatie.

2. Activiteiten en communicatie

- a. Het gebruikmaken van respijtzorgmogelijkheden wordt gestimuleerd via communicatie, maar ook in de informatie naar de mantelzorgers.
- b. Onze ervaringen leren dat ook de mantelzorgmakelaar een goed instrument is voor allerlei hulp aan mantelzorgers. Met een mantelzorgmakelaar worden hiertoe afspraken gemaakt.
- c. Ieder jaar wordt aandacht besteed aan de Dag van de Mantelzorg omdat dat tevens een goed promotie- en communicatiemiddel is.
- d. In het Wmo loket wordt ook aandacht besteed aan de ondersteuning van mantelzorgers. Veel mantelzorgers vragen iets aan voor degenen voor wie zij zorgen. De medewerkers van het Wmo loket krijgen hiertoe deskundigheidsbevordering.
- e. Daar waar mogelijk worden op aanvraag mantelzorgwoningen gebouwd en zondig wordt het beleid Ruimtelijke Ordening hierop aangepast.

Advies Wmo-clientenraad

De Wmo cliëntenraad heeft over de nota mantelzorg een advies uitgebracht. Dit advies treft u bijgaand integraal aan, alsmede onze reactie hierop.

Positie gemeente Zeevang

De gemeente Zeevang heeft in 2009 samen met de drie hierboven genoemde gemeenten geparticipeerd in het project "Mantelzorgers ondersteund". Zij hebben echter gemeend een eigen nota te schrijven. De gemeente Zeevang heeft aangegeven wel te willen participeren in de uitvoering van beleid en de hierboven voorgestelde activiteiten.

In de verdeling van de kosten wordt Zeevang daarom ook genoemd.

> juridische consequenties

geen

> financiële consequenties

Financiële consequenties van deze voorstellen zijn:

	<u>Uitgaven</u>
Mantelzorgconsulent (20 uur)	€ 46.800
Activiteitenkosten	5.000
Dag van de Mantelzorg	<u>7.500</u>
Totaal	€ 59.300

Verdeling van de kosten over de vier gemeenten.

	<u>Aantal inwoners</u>	<u>Nieuw bedrag naar inw.</u>
Gemeente Beemster	8.566	€ 19.065
Gemeente Graft-De Rijk	6.451	14.358
Gemeente Schermer	5.326	11.853
Gemeente Zeevang	<u>6.301</u>	<u>14.024</u>
Totaal	26.644	€ 59.300

Het totaalbedrag voor Beemster, € 19.065.—kan gedekt worden uit het budget voor de Wmo.

Burgemeester en wethouders van Beemster,
de burgemeester, de secretaris,

H.N.G. Brinkman

E. Kroese-Vrolijk